

19 söndagen efter trefaldighet

Pastor Johannes Rydh
Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige

Predikan på distans, 26 oktober 2025

I Guds, Faderns + och Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Bön: Herre, himmelske Fader! Låt din helige Ande komma till oss och bota vår andliga blindhet. Låt det sanna ljuset som är Guds Son tränga bort syndens mörker i oss, så att vi får del av din underbara nåd och salighet. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Predikotext: Joh. 9:1–7, 24–38 (2 årgången).

När Jesus kom gående fick han se en man som var blind från födelsen. Hans lärjungar frågade: "Rabbi, vem har syndat, han själv eller hans föräldrar, eftersom han föddes blind?" Jesus svarade: "Det är varken han eller hans föräldrar som har syndat, utan detta har skett för att Guds gärningar skulle uppenbaras på honom. Så länge det är dag måste vi göra hans gärningar som har sänt mig. Natten kommer, då ingen kan arbeta. När jag är i världen, är jag världens ljus." När han hade sagt detta, spottade han på marken, gjorde en deg av saliven och strök den på den blindes ögon och sade till honom: "Gå och tvätta dig i dammen Siloam." – Ordet Siloam betyder "utsänd". – Då gick han dit och tvättade sig, och när han kom tillbaka kunde han se.

Fariseerna kallade till sig mannen som hade varit blind och sade till honom: "Ge Gud äran! Vi vet att den mannen är en syndare." Han svarade: "Om han är en syndare vet jag inte. Men ett vet jag, att jag som var blind nu ser." De frågade honom: "Vad gjorde han med dig? Hur öppnade han dina ögon?" Han svarade: "Jag har redan sagt er det, men ni har inte hört på. Varför vill ni höra det en gång till? Kanske ni också vill bli hans lärjungar?" De hånade honom och sade: "Det är du som är hans lärjunge, vi är Moses lärjungar. Vi vet att Gud har talat till Mose, men varifrån den här mannen kommer, det vet vi inte." Han svarade: "Ja, det är det som är så märkligt. Ni vet inte varifrån han är, och han har öppnat mina ögon! Vi vet att Gud inte lyssnar till syndare, men om någon är gudfruktig och gör hans vilja, då lyssnar han till honom. Aldrig någonsin har man hört att någon har öppnat ögonen på en som var född blind. Om den mannen inte vore från Gud, kunde han ingenting göra." De svarade: "Du är helt och hållet född i synd, och du undervisar oss!" Och de drev bort honom.

Jesus fick höra att de hade drivit bort honom, och när han fann honom sade han: "Tror du på Människosonen?" Han svarade: "Vem är han, herre? Tala om det så att jag kan tro på honom." Jesus sade: "Du har sett honom. Den som talar med dig, han är det." Då sade mannen: "Jag tror, Herre." Och han tillbad honom.

Dagens predikotext handlar om hur Jesus botar den blindfödde mannen. Hela det 9:e kapitlet i Johannesevangeliet talar underbart om denna händelse, mer utförligt än de utvalda stycken som utgör vår text. Där beskrivs också bland annat fariséernas utredning om mannen verkligen hade varit blind sedan födelsen, om hur han blivit botad och vem som gjort det. Deras kampvilja hade väckts av att undret utförts på sabbaten.

Skildringen inleds med en fråga från Jesu lärjungar om vems synd som låg till grund för mannens lidande. För sin blindhets skull var mannen tvungen att tigga för att överleva, och var därmed helt beroende av andra människors givmildhet och utsatt för deras godtycke. Hans föräldrar tycks inte ha haft sådan ekonomisk situation att de kunde stödja honom i denna dagliga kamp. I

hela sitt liv hade han varit förvägrad möjligheten att skåda skapelsens skönhet, och istället var hans tillvaro ett ständigt mörker. För lärjungarna och för många människor idag var orsaken till sådant lidande naturligt: någon hade syndat på ett särskilt sätt så att Gud lät detta ske som ett straff. När vi möter någon som har misslyckats i samhället vill förnuftet lägga skulden på den människan; att det var den personens fel och svaghet att han eller hon hamnade i den situationen. Att vi klarat oss bättre och kanske nått stora framgångar i våra liv visar därmed hur överlägsna vi är som människor jämfört med andra. Sådana tankar tilltalar den egoistiska människans självbild. All hjälp och stöd till de svaga blir bara ytterligare ett tecken på vår godhet eftersom mottagarna egentligen har sig själva att skylla, och nog inte förtjänar att få något.

Den så kallade framgångsteologin är baserad på detta. Den lär att den som verkligen har en stark tro kommer att bli fri från sjukdomar och möta lycka och välgång i livet, och omvänt den som tvivlar kommer få lidanden och motgångar. Detta är en vida spridd lära, men den är bedräglig och falsk, som vi ska se.

I predikotextens fall var dock mannen född blind, och kunde alltså inte själv ha vållat sitt lidande med någon särskild missgärning. Så var det då kanske något som hans föräldrar hade gjort? Det frågade sig lärjungarna.

Det är förvisso sant att allt lidande kommer som en följd av människans syndafördärv. Före fallet var Guds goda skapelse helt utan någon ondskan eller lidande, men detta ändrades när synden kom in i världen. Allt i skapelsen har nu kommit under förgängelsen. I den meningen stämmer det att synden *i allmänhet* låg bakom mannens blindhet, liksom allt annat sådant. Men, säger Jesus, det var *inte* någon specifik synd som var orsaken. Att en enskild människa blir sjuk eller får en viss åkomma beror enligt Skriften inte på att denne varit särskilt syndig jämfört med andra människor. Det kan naturligtvis finnas fall med ett direkt samband mellan en viss synd och en följd, men oftast är det inte så. Många gånger får en from kristen lida svårt, medan världsliga människor får ett bekymmerslöst liv. Vi kan tänka på den rike mannen och Lasarus (Luk. 16).

Vid ett annat tillfälle sade Jesus: *"Eller de arton som dödades när tornet i Siloam föll ner över dem, menar ni att de var större syndare än alla andra invånare i Jerusalem? Nej, säger jag er, men om ni inte omvänder er, kommer ni alla att gå under på samma sätt."* (Luk. 13:4-5)

Alla människor är inför Guds ögon lika stora syndare. David skriver, som också citeras av Paulus i Romarbrevet: *Men alla har avfallit, alla är fördärvade. Ingen finns som gör det goda, inte en enda.* (Ps. 14:3) Det är inte fråga om någon gradskillnad i levernet från en person till nästa eller någon rangordning som skulle ligga till grund för hur bra eller dåligt det går i livet. Ingen har uppfyllt Guds lag. Alla är syndare som i sitt innersta väsen hatar Gud och är hans fiender. Ingen kan av egen kraft uppbåda någon vilja till det goda, så som fariséerna lärde. Inte heller som troende kristna har vi några löften om att i detta livet ska få slippa alla plågor.

I Jobs bok läser vi hur Job fick genomlida många allvarliga svårigheter. Hans vänner menade då att det måste vara på grund av något ont han gjort, men Job höll fast vid sin tro på Guds löften om en Messias som skulle friköpa honom från synden och skänka evigt liv. I bokens avslutning tillrättvisade Gud vännernas felaktiga argumentation och gav Job upprättelse och lindring. Jobs bok visar hur Gud tillåter det onda att ske, dock endast till en viss gräns, och det syftar till någonting gott, till exempel att i prövningens stund hålla oss ödmjuka och i slutändan stärka vår tro. För det finns något värre än de kroppsliga lidandena, nämligen vår andliga situation. Att vara född blind väger lätt jämfört med den andliga blindhet, arvsynden, som alla människor är födda med.

Om den blinde mannen sade Jesus: *"Det är varken han eller hans föräldrar som har syndat, utan detta har skett för att Guds gärningar skulle uppenbaras på honom."* Genom mannens åkomma skulle Jesus nu visa sin gudomliga makt. Undret visade att han var Guds Son, den som

profeterna hade förutspått. Han visade att han var det gudomliga ljuset som har makt att bota även den andliga blindheten som vi alla lider av. Med sitt ljus har han omintetgjort syndens mörker, så att vi får nåd och förlåtelse för alla våra överträdelser för hans skull. Hans lydnad och lidande i vårt ställe har vunnit åt oss en fullkomlig befrielse från syndens och dödens plågor, och han räcker detta åt oss som en fri gåva att tas emot genom tron allena.

Mannen fick bli kroppsligen frisk, men det var inte det enda eller ens det främsta som skedde med honom. Även idag låter Gud många bli botade från åkommor med hjälp av läkarvetenskapen. Den blindfödde mannen förstod redan från början att den som gjort detta med honom måste komma från Gud. Så bekände han frimodigt till fariséerna: *"En profet är han."* (Joh. 9:17) I sin blindhet hade han från barndomen fått höra gamla testamentets löften om den kommande frälsaren, och han litade på dem, även om han ännu inte visste vem det var. Redan detta var en sann och saliggörande tro. När orden kom till honom i mörkret: *"Gå och tvätta dig i dammen Siloam"* så trodde han dem. Han förstod att den som talade till honom hade kommit med Guds fullmakt, och han satte sin tillit till den främmande rösten. Och så skedde undret att världens ljus som var till före världens begynnelse öppnade mannens ögon. Han som varit blind fick för första gången se, och så växte tron och frimodigheten i hans hjärta.

Hans föräldrar hade av rädsla svarat fariséernas delegation i undfallande och undvikande ordalag, men han själv såg inte till deras antal, anseende och utvärtes fromhet. Stärkt av tron vågade han säga emot judarnas äldste även när de hånade honom. De som var väl bevandrade i lagen och profeterna kunde inte känna igen Guds gärningar när de uppenbarades. Mannen sade: *"Ja, det är det som är så märkligt. Ni vet inte varifrån han är, och han har öppnat mina ögon! ... Om den mannen inte vore från Gud, kunde han ingenting göra."* För denna bekännelse blev han utdriven ur synagogans gemenskap. Men han litade på Gud och ville hellre stå utanför än att förneka sin tro.

Steg för steg fördes så mannen in i trons fulla klarhet. När han efteråt söktes upp av Jesus sade han om Människosonen: *"Vem är han, herre? Tala om det så att jag kan tro på honom."* Hans själ törstade efter svaret. Och när Jesus bekräftade att Guds smorde var den som botat honom och som nu stod framför honom så föll han genast ned och tillbad honom. *"Jag tror, Herre."* Med denna undervisning och bekännelse fullbordades hans resa från gamla förbundets judiska tro på den utlovade kommande frälsaren till det nya förbundets kristna tro på frälsaren som har kommit. Genom denna tro, denna segrande tro, fick den blindfödde mannen himmelriket som gåva. Han trodde på sin frälsare och fick det eviga livet som arvedel. Det är den tro som St Johannes skriver om i episteln: *Allt som är fött av Gud besegrar världen, och detta är den seger som har besegrat världen: vår tro. Vem kan besegra världen utom den som tror att Jesus är Guds Son? (1 Joh. 5:4–5)*

Må också vi genom Guds nåd alltid bevaras i denna tro som ger oss seger.

Amen.

Bön: Allsmäktige, evige Gud, du som genom din Son, Jesus Kristus, har befriat oss från kroppens och själens bundenhet under synd och död. Tillsäg oss syndernas förlåtelse genom ditt mäktiga ord. Låt själens oro vika för din frid. Fyll oss med den tro som övervinner världen, så att vi en gång för evigt får prisa dig för frälsningens under. Amen.

Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålmod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.